

Слободан Мандић, историчар
Историјски архив Београда
slobodan.mandic@digitalnaistorija.net
<https://www.digitalnaistorija.net/>

Прикази сајтова (Web адресар) XLIV

The University of Wuppertal,
Societies under German Occupation, 2023,
<<http://www.societies-under-german-occupation.com>> (1. II 2024).

The screenshot displays the website's interface. At the top, there is a navigation bar with 'HOME', 'EDITION', and 'ABOUT THE EDITION'. Below this is a secondary navigation bar with 'Source Edition', 'Occupied Societies', 'Shortage and Hunger', 'Sample Sources', and 'Contact'. The main heading is 'Occupation and Occupied Societies'. On the left, there is a text introduction about the consequences of war and the impact of German occupation. On the right, there is a map of Europe with a legend titled 'Scope of the Bright of German Operations, 1941-1942'. The legend includes categories such as 'West Germany', 'East Germany', 'German-occupied territories', 'Frontline occupied', 'Neutral countries', and 'Soviet Union'. The map shows various regions of Europe shaded according to these categories.

When bombs fall, people know it's war. One of the consequences of war can be occupation. During the years of World War II, 230 million people lived under occupation at the height of Germany's military expansion: It stretched from northern Norway to the Greek Islands of the Mediterranean and from the Atlantic coast deep into the interior of what was then the Soviet Union. In nearly all of these countries, civilian losses exceeded military casualties, including six million victims of the Shoah. Persecuted by a German policy of extermination, the Jewish chances of survival depended greatly on prevailing conditions in the particular occupied societies they lived in. These societies consisted largely of women, children and the elderly - the men had been drafted and stood at the fronts, if they were not prisoners of war or killed in action. Those who remained at home were exposed to Nazi aggression and had to bear the consequences of occupation, including shortages. How people all over occupied Europe tried to cope is therefore one of the key issues of our source edition. For further reading see the guiding concept "Occupied Societies".

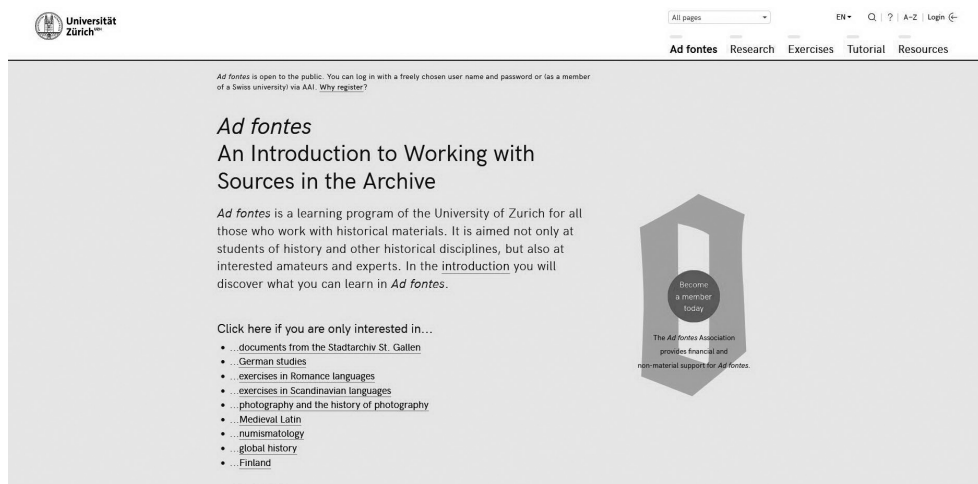
Image right: Morgan Hausser

На врхунцу немачке инвазије за време Другог светског рата, преко 230 милиона људи од Норвешке до Грчке и од Француске до различитих региона унутар Совјетског Савеза живело је под немачком окупацијом. Поред 36.5 милиона преминулих и отприлике исто толико Европљана присиљених на различите видове принуднога рада, многи су се годинама суочавали са катастрофалним проблемима у снабдевању и глађу. Портал *Друштва под немачком окупацијом* представља онлајн издање колекције историјских извора објављених у форми књиге у два тома 2021. године под називом *Борба против глади, суочавање са несташницом (Fighting Hunger; Dealing with Shortage)*. Документујући утицај

нацистичке окупације на свакодневицу милиона Европљана, међународни тим стручњака предвођених проф. др Татјаном Тенсмејер (Tatjana Tönsmeier) је за потребе пројекта истраживао и сакупљао историјске изворе у различитим институцијама широм Европе. Онлајн колекција приређене и дигитализоване грађе садржи преко шест стотина извора оригинално пониклих на 21 различита језика. Из институција у Србији је приказано тридесетак докумената из Државног архива Србије, Историјског архива Београда, Народне библиотеке Србије и Војног архива. Приређивачки концепт подразумева приказ сваког документа у три верзије: енглески превод са анотацијама, транскрипт оригинала и дигиталну копију документа (још увек недоступна за све изворе). Захваљујући чврстој структури метаподатака за сваки презентовани документ, која подразумева идентификатор дигиталног објекта, сигнатуру, назив институције, датум, врсту документа, изворни језик, анотације и кључне речи, грађа је претражива и путем система напредне претраге. Посебан вид презентације представља и њена интерактивност преко додатних модула са мапом, временском линијом, компаративним прегледом грађе и виртуелним радним простором за кориснике.

University of Zürich – Philosophy Faculty, *Ad fontes*

<<https://www.adfontes.uzh.ch/>> (1. II 2024).

Universität Zürich

All pages EN Q ? | A-Z | Login

Ad fontes Research Exercises Tutorial Resources

Ad fontes is open to the public. You can log in with a freely chosen user name and password or (as a member of a Swiss university) via AAI. Why register?

Ad fontes

An Introduction to Working with Sources in the Archive

Ad fontes is a learning program of the University of Zurich for all those who work with historical materials. It is aimed not only at students of history and other historical disciplines, but also at interested amateurs and experts. In the [introduction](#) you will discover what you can learn in *Ad fontes*.

Click here if you are only interested in...

- ... [documents from the Stadtarchiv St. Gallen](#)
- ... [German studies](#)
- ... [exercises in Romance languages](#)
- ... [exercises in Scandinavian languages](#)
- ... [photography and the history of photography](#)
- ... [Medieval Latin](#)
- ... [numismatology](#)
- ... [global history](#)
- ... [Finland](#)

Become a member today

The *Ad fontes* Association provides financial and non-material support for *Ad fontes*.

Онлајн програм учења са наставним материјалом Универзитета у Цириху *Ad fontes* намењен је свима који користе архивску грађу и историјске материјале у своје раду, како студентима историје и сродних дисциплина, тако и заинтересованим аматерима и стручњацима. Замишљено је да програм помогне корисницима да се оспособе у читању, датовању и интерпретацији рукописних и других извора.

Курс је конципиран у једноставној форми хипертекста са међусобно повезаним одељцима (*Истраживање, Обука, Тutorial, Извори*). Заинтересовани ће овде пронаћи корисна упутства за сналажење са архивском грађом појединих архивских установа, помоћ у вези са транскрипцијом, датирањем и описом докумената, анализу хералдичких симбола, итд. Презентација је урађена тројезично, на немачком, енглеском и француском језику, а сви примери у коришћењу архивских извора су узети из Државног архива Цириха и суседних Архива манастира Ајнзиделн и Државног архива Аргау. Од доступних садржаја поменимо још и делове посвећене транскрипцији средњовековних извора, фотографским изворима и историји фотографије (*Африка у фокусу*), вежбама за коришћење грађе на немачком, скандинавским и другим језицима, затим мерама, валутама и курсевима новца, коришћењу приватних архива, старим јапанским мапама итд. Треба нагласити и то да су поједине секције доступне једино на немачкој верзији сајта.

Државна агенција „Архиви“, Протоколи на Политбјуро и на ЦК на БКП (1944–1989) <<https://politburo.archives.bg/>> (1. II 2024).

С обзиром на чињеницу да је савремено бугарско друштво више од три деценије удаљено од периода четрдесетогодишње владавине кумунизма, Државна агенција „Архиви“ приступила је објави обимне архивске грађе раније доступне само неколицини професионалних историчара. Онлајн платформа *Протоколи Политбјуроа и Централног комитета Бугарске комунистичке партије* садржи преко две стотине хиљада страница архивских докумената распоређених према деценијама у два посебна низа. У одељку са Протоколима су

посебно издвојена тајна документа (гзв. Одлуке „Б“). Кад је започет рад на овом пројекту 2011. године успоставило се да архивске грађе има много више него што је првобитно мапирано, а недостајући стенограми Политбироа проналажени су појединачним прегледима преко 20.000 фасцикли. Након увида у архивску грађу одлучено је да се одређена количина података за које је процењено да су осетљиви искључи са портала, али ти документи су у потпуности доступни у читаоницама архивских установа. У питању су информације о доушницима државне безбедности, лични подаци нејавних личности, или информације у вези са њиховим здравственим стањем. Да би унели мало више колорита у често једноличне и сиве тонове партијских извештаја, аутори пројекта су обогатили садржај портала и одељком са галеријама фотографија. Од додатних секција ту су још и хронолошке табеле догађаја у свету према декадама, биографски лексикон, као и део са одабраним насловима историографске литературе који се односе на овај период бугарске историје.

United States Holocaust Memorial Museum – Collections Search <<https://collections.ushmm.org/search/>> (2. II 2024).

UNITED STATES HOLOCAUST MEMORIAL MUSEUM SEARCH OUR COLLECTIONS

My Saved Research | Help | Login | Register

SPECIAL COLLECTIONS | LEARN ABOUT THE HOLOCAUST | ADVANCED SEARCH | Q

Search... All Fields Q

You searched for: Key Cities > Belgrade X NEW SEARCH

« PREVIOUS | 81 - 100 of 244 | NEXT » Sort by relevance 20 per page

81. Yugoslavia: Easter church service Bookmark
 Film | Accession Number: 2002.541.1 | RG Number: RG-60.3534 | Film ID: 2510
 Date: Event: April 1-14, 1945
 Duration: 00:09:20
 Special Collection: Steven Spielberg Film and Video Archive

82. Oral history interview with Genia Lebel Bookmark
 Oral History | Accession Number: 1995.A.1272.85 | RG Number: RG-50.120.0086
 Date: Interview: 1991 August 07
 Special Collection: The Jeff and Toby Herr Oral History Archive

83. Oral history interview with Ljubomir Bugarin Bookmark
 Oral History | Accession Number: 2007.504.1.19 | RG Number: RG-50.585.0019
 Special Collection: The Jeff and Toby Herr Oral History Archive

FILTER YOUR SEARCH

- Digital Availability >
- Dates >
- Holding Institutions >
- Personal Stories >
- Film, Audio, and Video >
- Images >
- Objects >
- Text >
- Key Events >
- Key Cities >

На веб презентацији Меморијалног музеја Холокауста из Вашингтона издвојена је посебна секција која омогућује детаљну претрагу богатих колекција музеја. Ова грађа обухвата различиту документацију која сведочи о судбинама жртава, преживелих, спасилаца, као и друге артефакте, документа, фотографије, филмове, звучне записе, књиге, личне приче, и друго. Онлајн доступне колекције

садрже преко 272.000 записа, а захваљујући добро организованим метаподацима претрагу је могуће филтрирати према различитим критеријумима: дигиталној доступности, времену настанка записа, врстама сведочења, типу материјала, предметном индексу, кључним догађајима, градовима, логорима, гетима. Дobar пример како је организован материјал је могуће погледати уколико у пољу за претрагу према градовима изаберемо Београд. Од 244 добијена погодка, претрага се брзо може додатно свести само на видео (63), аудио (10), или фотографске записе (26), сећања (12), сведочења (123), постере (2), документарне филмове (3) и др. Треба такође нагласити да је на сајту могуће пронаћи и информације о колекцијама и грађи која није доступна онлајн, то јест које је доступна само у читаоницама Музеја у истраживачке сврхе, попут грађе која се односи на Холокауст у Србији, оригинално похрањеној у Историјском архиву Београда. Организација материјала и података на овом месту представља добар пример како се детаљним описивањем архивске грађе и придруживањем одговарајућих метаподатака у информатичком окружењу постижу неопходни услови за искорак у даљим истраживањима и проширивању досадашњих знања.

Portal znanja Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža, Istarska enciklopedija <<http://istra.lzmk.hr/>> (16. X 2023).

Istarska enciklopedija

Portal znanja Abecedarij O enciklopediji Uvjeti korištenja

informatika traži dalje ...

informatika (franc. **informatique**, od *information électronique et automatique*: elektronička i automatska informacija). Prvim se elektron. računalima (kompjutorima) obično drže stroj ENIAC, dovršen 1945. u SAD-u, te brit. stroj Colossus i njem. strojevi Z3 i Z4, odn. stroj EDSAC, koji je razvijen 1949. Nesuglasice oko prvenstva vezane su uz načine programiranja, jer je mogućnost univerzalnoga programiranja temeljna osobina elektron. računala. U razdoblju 1945–55. proizvedeno je ukupno 250 računala, ugl. za potrebe drž. ustanova, poglavito vojnih. Računalna je tehnika sporo prodirala u gospodarstvo zbog visokih cijena računala i nedostatka softvera, tj. programa za obradu poslovnih podataka.

Počeci primjene informatičke tehnologije u Istri vezani su za tvrtku Uljanik, poslovnu udruhu Centar za elektroničku obradu podataka (CEOP) i Istarsku banku. Uljanik je započeo uvoditi mehanografsku obradu podataka 1959., a 1963. osnovao je Mehanografski odjel za obradu podataka, kojemu su osnovna oprema bili strojevi za obradu knjigovodstvenih podataka, nazivani bušilicom, verificirkom, tabelirkom, sortirkom i sl. Odjel se 1969. razvio u Centar za obradu podataka (COP) tvrtke Uljanik. Na poč. 1971. nekoliko je turist. tvrtki s područja Istre osnovalo poslovnu udruhu CEOP (Centar za elektroničku obradu podataka) sa sjedištem u Puli, kojoj je osnovni zadatak bio uveđba računalne tehnologije u procese obrade poslovnih podataka. Za tu je svrhu nabavljen računalni sustav UNIVAC 9400, koji je obuhvaćao: procesnu jedinicu sa 132 kilobajta radne memorije, četiri jedinice magnetskih diskova ukupnoga kapaciteta diskova od 120 megabajta, dvije jedinice magnetskih vrpca, dva čitača bušenih kartica, dva štampača, bušilicu-verificirku te konzolu (tipkovnicu i pisac) za upravljanje sustavom. Uljanik je nabavio prvo elektron. računalo 1972., i to IBM 360/40, a potom 1977. sustav serije IBM 370, koji je uključivao 14 ekranskih terminala. Ekranski su terminali omogućili nov način obuhvata (unos) podataka i ispisa rezultata i nov, izravan (on-line) način obrade podataka. Time je otkročen proces distribucije obrade podataka, i to u tehnološkom i organizacijskom smislu. Ekranski

Упркос високотехнолошком савременом окружењу и многим веб презентацијама са историјским садржајима, код нас и у региону још увек постоји

упадљиво мали број онлајн доступних историографских форми попут хронологија или биографских лексикона. На *Порталу знања Лексикографскога завода Мирослав Крлежа*, који представља мрежно седиште дигиталних верзија претходно објављених издања у штампаном облику, доступна је и *Истарска енциклопедија*, оригинално публикована 2005. године. Ово лексикографско дело које кроз чланке о општим и географским појмовима, установама, особама које су оставиле трага у истарској култури, науци и другим областима садржи преко три хиљаде чланака доступних и претраживих у одељку *Абецедариј*. На крају сваког чланка налази се напомена да је чланак преузет из штампаног издања (вероватно за случај надограђивања), као и препоручени облик цитирања. Поред тога што су чланци урађени као хипертекстуални документи који садрже хиперлинкове и хипервезе, компјутерска обрада садржаја омогућује корисницима да за поједине одреднице кликну и на пречицу ка сродним садржајима („тражи даље”). Тако се у оквиру текста за чланак *Слободна Територија Трста (СТТ)* налазе хипервезе за појмове *Париски мировни уговори*, *Трићанска криза* и *Лондонски меморандум*, а пребацивање на страницу ка сродним садржајима води до пречица ка чланцима о Трсту, Зони А, Зони Б, Бранку-Владу Бабићу, електрификацији, Електроистри, Југославији, Лондонском меморандуму, Осимским споразумима, историји. Реализација мрежног издања *Истарске енциклопедије* представља добар и охрабрујући пример како би вредна лексикографска и слична издања могла стећи неупоредиво већи број корисника у дигиталном окружењу.